

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

Brussel, 20 november 2008

15898/08

**Interinstitutioneel dossier:
2008/0187 (COD)**

**TELECOM 202
COMPET 489
MI 459
CONSOM 181
CODEC 1581**

VERSLAG

---

van: het Coreper
aan de RAAD
nr. Comv.: 13531/08 TELECOM 140 COMPET 357 MI 331 CONSOM 129 CODEC 1226
+ ADD1 +ADD2
nr. vorig doc.: 14866/08 TELECOM 171 COMPET 424 MI 408 CONSOM 162 CODEC 1454
Betreft : Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot
wijziging van Verordening (EG) nr. 717/2007 betreffende roaming op publieke
mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn
2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-
communicatienetwerken en -diensten
- Algemene oriëntatie

I. INLEIDING

1. De Commissie heeft op 23 september 2008 een voorstel aangenomen voor een verordening tot wijziging van Verordening (EG) nr. 717/2007 betreffende roaming op publieke mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten.

2. Het voorstel voorziet in een verlenging met drie jaar van Verordening (EG) nr. 717/2007, alsook in een verdere vermindering van de maximale tarieven voor het initiëren en ontvangen van oproepen in een andere lidstaat. Het voorstel voert tevens een plafond van 0,11 euro (excl. btw) in voor de kosten van via roaming naar een andere lidstaat van de EU verzonden tekstberichten (sms) en een plafond van 0,04 euro voor de wholesaletarieven. Het voorstel beoogt ook meer transparantie en concurrentie wat dataroamingdiensten betreft en voert het beginsel van facturering per seconde (na de eerste 30 seconden) in voor alle geïnitieerde en ontvangen roaminggesprekken.

II. RESULTAAT VAN DE BESPREKINGEN IN HET COREPER

De delegaties waren, gezien de voordelen ervan voor EU-burgers, over het algemeen ingenomen met het Commissievoorstel, met name wat betreft de voorgestelde kostenvermindering voor het initiëren en ontvangen van oproepen en tekstberichten vanuit het buitenland, en de voorgenomen bepalingen betreffende dataroaming.

Op 14 november 2008 heeft het Coreper zich gebogen over de compromistekst van het voorzitterschap, waarbij het zich over het algemeen kon aansluiten. Het resultaat van deze besprekingen staat in de bijlage.

a. Specifieke vraagstukken voor nadere bespreking

Roamingkosten voor gesprekken en sms-berichten

De artikelen 3 en 4 van de compromistekst van het voorzitterschap hebben betrekking op de wholesale- en retailtarieven voor gereguleerde roaminggesprekken, de artikelen 4 bis en 4 ter op de wholesale- en retailtarieven voor gereguleerde sms-roamingberichten. Sommige delegaties betogen met betrekking tot deze tarieven dat de door de Commissie voorgestelde bedragen zouden kunnen worden verlaagd tot een niveau dat meer in overeenstemming is met de werkelijke kosten van de exploitanten. Andere delegaties daarentegen zijn van mening dat de bedragen moeten worden verhoogd teneinde te zorgen voor meer concurrentie tussen de exploitanten en een langere aanpassingsperiode. Tenslotte aanvaardt een meerderheid van de delegaties de door de Commissie voorgestelde bedragen, die volgens hen reeds een delicaat compromis vormen dat zorgt voor evenwicht tussen de belangen van de consumenten en die van de mobiele exploitanten.

Transparantie en preventieve mechanismen voor gereguleerde dataroamingdiensten

De kosten voor dataroamingdiensten zijn hoog in vergelijking met de nationale tarieven en het gebrek aan transparantie ter zake heeft bij verkeerd voorgelichte klanten geleid tot buitensporige rekeningen (en een schok bij het zien van de rekening). Om dit te verhelpen zijn sommige delegaties voorstander van regulering van de retailtarieven, terwijl andere het eens zijn met de Commissie dat het voorbarig zou zijn deze nieuwe opkomende markt te reguleren en dat de belangen van de consumenten evengoed door transparantiemaatregelen kunnen worden beschermd. De compromistekst van het voorzitterschap bevat in dit verband bepalingen ter bescherming van de consumenten: teneinde pijnlijk hoge rekeningen te voorkomen moeten thuisaanbieders naast de informatie die ze over de tarieven verstrekken al hun roamende klanten de mogelijkheid bieden te kiezen voor een "cut off limit"-faciliteit. Wanneer de aan te rekenen kosten van een roamende klant bijna de "cut off"-limiet bereikt hebben, wordt dit hem gemeld en kan hij ervoor kiezen de verbinding te verbreken.

b. Punten van voorbehoud

Alle delegaties handhaven een algemeen voorbehoud ten aanzien van de tekst en de Commissie houdt haar algemene standpunt ten aanzien van het compromisvoorstel van het voorzitterschap in beraad.

In het compromisvoorstel van het voorzitterschap wordt derhalve geen melding gemaakt van individuele voorbehouden van de delegaties ten aanzien van specifieke bepalingen van de tekst.

III. TAAK VAN DE RAAD

De Raad wordt verzocht het compromisvoorstel van het voorzitterschap te bespreken teneinde hierover een algemene oriëntatie vast te stellen.

**GECONSOLIDEERDE VERSIE VAN HET VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN
VERORDENING (EG) NR. 717/2007 BETREFFENDE ROAMING
(ROAMINGVERORDENING)**

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 717/2007 betreffende roaming op openbare mobiele **communicatienetwerken** [...] binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie¹,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité²,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag³,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Bij Verordening (EG) nr. 717/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2007 betreffende roaming op openbare mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG⁴ zijn plafonds vastgesteld voor de tarieven die mobiele exploitanten op wholesale- en retailniveau in rekening mogen brengen voor internationale roamingdiensten voor telefoongesprekken met opbouw en afgifte binnen de Gemeenschap. Bij deze verordening worden tevens regels ingevoerd ter verhoging van de prijstransparantie en ter verbetering van de informatieverstrekking over tarieven aan gebruikers van roamingdiensten in de Gemeenschap.

---

¹ PB C van ..., blz. .

² PB C van ..., blz. .

³ PB C van ..., blz. .

⁴ PB L 171 van 29.6.2007, blz. 32.

(2) De Commissie heeft overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EG) nr. 717/2007 een evaluatie uitgevoerd om na te gaan of de doelstellingen van deze verordening verwezenlijkt zijn, de ontwikkeling te evalueren van de wholesale- en retailtarieven voor de levering aan roamende klanten van spraaktelefonie- en gegevenscommunicatiediensten, met inbegrip van sms en mms, en zonodig aanbevelingen te formuleren met betrekking tot de noodzaak van regulering van deze diensten. In haar verslag aan het Europees Parlement en de Raad, vervat in haar mededeling van **23 september 2008**⁵, kwam de Commissie tot de conclusie dat de geldigheid van de verordening na 30 juni 2010 diende te worden verlengd.

(3) Voorts stelde de Commissie vast dat de werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 717/2007 moet worden uitgebreid tot de levering van sms- en dataroamingdiensten in de Gemeenschap. De bijzondere kenmerken van de internationale roamingmarkten die het vaststellen van Verordening (EG) nr. 717/2007 en het opleggen van verplichtingen aan mobiele exploitanten met betrekking tot de levering van spraaktelefoniediensten met roaming binnen de Gemeenschap rechtvaardigden, gelden nu evenzeer voor de levering van sms- en dataroamingdiensten in de Gemeenschap. Evenals gespreksroamingdiensten, worden sms- en dataroamingdiensten niet onafhankelijk op nationaal niveau aangekocht maar maken zij slechts deel uit van een breder retailpakket dat klanten van hun eigen leverancier kopen, zodat de concurrentie op dit gebied wordt beperkt. Gezien de grensoverschrijdende aard van de diensten in kwestie, zijn de nationale regulerende instanties, die verantwoordelijk zijn voor de bescherming en bevordering van de belangen van mobiele klanten die ingezetenen zijn van hun grondgebied, niet in staat het gedrag te controleren van de exploitanten van het bezochte netwerk die zich in andere lidstaten bevinden.

(4) De nationale reguleringsinstanties, handelend binnen de Europese Groep van regelgevende instanties voor elektronische communicatienetwerken en –diensten (ERG), deden in hun reactie op de openbare raadpleging over de herziening van Verordening (EG) nr. 717/2007 nogmaals een oproep tot de Commissie om op communautair niveau op te treden, zowel wat de verlenging van de verordening betreft als aangaande de regulering van sms- en dataroamingdiensten.

---

⁵ [ ]

(5) Gegevens over de ontwikkeling van de prijzen voor spraaktelefonie met roamingdiensten in de Gemeenschap, met name gegevens die bijeengebracht zijn door de nationale regulerende instanties die sedert de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 717/2007 ieder kwartaal door de ERG worden meegedeeld, laten niet uitschijnen dat er na juni 2010 zonder regulerende maatregelen sprake zal zijn van duurzame concurrentie op wholesaleniveau. Uit de gegevens blijkt wel dat de retail- en wholesaletarieven rond de bij Verordening (EG) nr. 717/2007 vastgestelde plafonds liggen en dat er onder deze plafonds slechts beperkte concurrentie is.

(6) Het verstrijken van de prijsplafonds die op grond van Verordening (EG) nr. 717/2007 van toepassing zijn op de gespreksroamingdiensten op wholesale- en retailniveau binnen de Gemeenschap in juni 2010 zou derhalve een groot risico inhouden dat het gebrek aan concurrentiedruk op de markt voor spraaktelefonie met roaming en de prikkel voor mobiele exploitanten om hun inkomsten uit roaming te maximaliseren zouden leiden tot [...] retail- en wholesaletarieven voor roaming in de Gemeenschap die geen redelijke weerspiegeling vormen van de onderliggende kosten van de levering van de dienst, zodat de doelstellingen van Verordening (EG) nr. 717/2007 in het gedrang komen. Verordening (EG) nr. 717/2007 moet derhalve na 30 juni 2010 worden verlengd met een periode van nog eens drie jaar om te zorgen voor de soepele werking van de interne markt zodat consumenten geen buitensporige tarieven worden aangerekend wanneer zij een gereguleerd gesprek met roaming initiëren of ontvangen en tegelijkertijd voldoende tijd wordt geboden om de concurrentie te ontwikkelen.

(7) Het niveau van de maximale gemiddelde wholesaletarieven voor gereguleerde roaming-gesprekken als vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 717/2007 zou tijdens de verlenging van de verordening moeten blijven dalen ter afspiegeling van de dalende kosten, met inbegrip van de verlagingen van de gereguleerde mobiele afgiftetarieven in de lidstaten, om te zorgen voor een soepele werking van de interne markt terwijl tegelijkertijd verder wordt voldaan aan de doelstelling om zowel buitensporige prijzen af te schaffen als exploitanten in staat te stellen te concurreren en te innoveren.

(8) De datum die werd vastgesteld voor de verlaging van de maximale prijsplafonds voor gereguleerde roaminggesprekken op zowel wholesale- als retailniveau in 2009 moet worden vervroegd van 30 augustus naar 1 juli om te zorgen voor samenhang met de invoering van verplichtingen ten aanzien van het vaststellen van prijzen voor gereguleerde sms-berichten overeenkomstig deze verordening. Op deze wijze zullen gebruikers van zowel gespreks- als sms-roamingdiensten kunnen profiteren van de nieuwe tarieven tijdens de periode waarin de vraag naar deze diensten het grootst is.

(8 bis) Wanneer de tariefplafonds niet in euro worden uitgedrukt, moeten de toepasselijke tariefplafonds voor de initiële grenswaarden overeenkomstig de artikelen 3, 4 bis, 4 ter en 6 bis, en de herziene waarden van de plafonds overeenkomstig de artikelen 3, lid 2, en 4, lid 2, vastgesteld worden in de betrokken munteenheid middels toepassing van de referentiewisselkoers die op de in deze verordening bepaalde datums wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie. Indien er op de bepaalde datum geen bekendmaking plaatsvindt, wordt de referentiewisselkoers toegepast die is bekendgemaakt in het eerste Publicatieblad van de Europese Unie volgende op die datum waarin een dergelijke referentiewisselkoers is opgenomen.

(9) Omdat de naleving van het plafond voor wholesaletarieven dat is vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 717/2007 wordt gemeten aan de hand van de gemiddelde wholesaleprijs van twee exploitanten tijdens een periode van 12 maanden, moet erop worden gewezen dat de periode korter kan zijn, bijvoorbeeld wanneer de datum van een geplande verlaging van het maximale gemiddelde wholesaletarief voor het eind van de periode van 12 maanden valt.

(10) Sommige exploitanten van mobiele netwerken factureren wholesaleoproepen met roaming op basis van minimumperioden die oplopen tot 60 seconden terwijl de meeste tarieven voor wholesaleverbindingen per seconde worden vastgesteld. Hierdoor ontstaat een verstoring van de concurrentie tussen deze exploitanten en de exploitanten die andere methodes hanteren voor de facturering en wordt de consequente toepassing van de bij Verordening (EG) nr. 717/2007 ingevoerde wholesaleprijfplafonds ondermijnd. Meer nog, dit vormt een extra element dat de wholesalekosten verhoogt en negatieve gevolgen heeft voor de prijsstelling van spraaktelefoniediensten met roaming op retailniveau. Mobiele exploitanten moeten derhalve worden verplicht de levering van geregleerde wholesaleoproepen met roaming per seconde te factureren.

(11) Het maximumniveau van het Eurotarief moet, zowel voor geïnitieerde als voor ontvangen gesprekken, tijdens de verlengde geldigheidsperiode van Verordening (EG) nr. 717/2007 jaarlijks blijven dalen op een wijze die overeenkomt met de verlagingen die werden verlangd tijdens de aanvankelijke periode waarin de verordening van toepassing was, ter afspiegeling van de voortdurende verlagingen van binnenlandse mobiele tarieven en de voortdurende dalingen in de onderliggende kosten van de levering van geregleerde oproepen met roaming. Zo kan de verordening resultaten blijven produceren.

(12) Met de toegenomen marges tussen de maximale wholesale- en retailtarieven die in deze verordening zijn vastgesteld, moeten exploitanten meer ruimte krijgen om te concurreren op het niveau van de retailprijzen, waardoor echte concurrentie wordt bevorderd.

(13) Volgens ramingen van de ERG betekent de praktijk van mobiele exploitanten om intervallen van meer dan één seconde te factureren wanneer zij roamingdiensten op retailniveau in rekening brengen, een verhoging van een doorsnee Eurotariefrekening met 24% voor geïnitieerde en 19% voor ontvangen gesprekken. Tevens verklaarde de ERG dat deze verhogingen een vorm van verborgen kosten zijn omdat zij voor de meeste consumenten niet transparant zijn. De ERG doet dan ook de dringende aanbeveling een oplossing te zoeken voor de verschillende factureringspraktijken die op retailniveau op het Eurotarief worden toegepast.

(14) Hoewel in Verordening (EG) nr. 717/2007 een gemeenschappelijke aanpak werd vastgesteld om ervoor te zorgen dat roamende klanten voor gereguleerde roaminggesprekken geen buitensporige prijzen worden aangerekend door een Eurotarief in de Gemeenschap in te voeren, wordt een consequente toepassing ernstig ondermijnd door de verschillende factureringspraktijken van de mobiele exploitanten. Dit betekent ook dat er ondanks de communautaire omvang en de grensoverschrijdende aard van roamingdiensten binnen de Gemeenschap verschillende aanpakken bestaan voor de facturering van gereguleerde roaminggesprekken die de concurrentievoorwaarden in de interne markt verstoren.

(15) Het verdient derhalve aanbeveling een gemeenschappelijk pakket voorschriften in te voeren met betrekking tot de facturering van Eurotariefeenheden op retailniveau om de interne markt verder te versterken en consumenten van roamingdiensten in de Gemeenschap een gemeenschappelijk niveau van bescherming te bieden.

(16) Leveranciers van gereguleerde roaminggesprekken op retailniveau moeten derhalve verplicht worden hun klanten alle gesprekken waarvoor een Eurotarief geldt, per seconde te factureren met alleen de mogelijkheid een aanvankelijk tarief te hanteren van ten minste 30 seconden voor gespreksopbouw. Op deze manier kunnen exploitanten redelijke kosten voor de totstandbrenging van de verbinding dekken en wordt flexibiliteit geboden om te kunnen concurreren door kortere tarifieringsperiodes aan te bieden. Voor inkomende gesprekken waarvoor het Eurotarief geldt, is een dergelijke tarifieringsperiode echter niet gerechtvaardigd omdat de onderliggende wholesalekosten per seconde in rekening worden gebracht en eventuele kosten voor de totstandbrenging van de verbinding reeds door mobiele afgiftetarieven zijn gedekt.

(17) Uit de marktgegevens die sedert de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 717/2007 door de ERG en de Commissie zijn bijeengebracht, blijkt dat de Gemeenschap nog steeds een situatie kent waarin de wholesaletarieven voor sms-diensten met roaming over het algemeen stabiel zijn gebleven en geen logische relatie met de onderliggende kosten hebben. Evenals bij gespreksdiensten met roaming het geval is, lijkt er onvoldoende concurrentiedruk op exploitanten te zijn om de wholesaleprijzen omlaag te brengen. Ook de retailprijzen voor sms-roamingdiensten zijn over het algemeen stabiel gebleven en vertonen zonder duidelijke rechtvaardiging hoge marges met tarieven die aanzienlijk hoger liggen dan voor de equivalente binnenlandse sms-diensten.

(18) Evenals in het geval voor gespreksdiensten met roaming, is er een aanzienlijk risico dat het opleggen van verplichte wholesaleprijzen op zich niet zou leiden tot lagere tarieven voor retailklanten. Anderzijds zouden maatregelen om het niveau van de retailprijzen omlaag te brengen zonder iets te doen aan het niveau van de wholesalekosten die verband houden met de levering van deze diensten, de positie van een aantal exploitanten, met name de kleinere, in gevaar kunnen brengen omdat het risico van een tariefuitholling toeneemt.

(19) Gezien de specifieke structuur en de grensoverschrijdende aard van de roamingmarkt heeft het regelgevingskader van 2002 de nationale reguleringsinstanties niet de geschikte instrumenten gegeven om de concurrentieproblemen die ten grondslag liggen aan het hoge niveau van de wholesale- en retailprijzen voor gereguleerde sms-diensten met roaming aan te pakken. Op deze wijze kan niet worden gezorgd voor de soepele werking van de interne markt, hetgeen dus moet worden rechtgetrokken.

(20) In zijn antwoord op de openbare raadpleging van de Commissie over de evaluatie van de werking van Verordening (EG) nr. 717/2007, verklaarde de ERG ook dat regulering van sms-diensten met roaming noodzakelijk was op zowel wholesale- als retailniveau teneinde de prijzen meer af te stemmen op de kosten en de binnenlandse prijzen. De groep was van oordeel dat regelingen zoals die voor gespreksdiensten met roaming geschikt zouden zijn. Meer specifiek deed de ERG de aanbeveling een plafond in te voeren voor het gemiddelde wholesaletarief van de ene exploitant naar de andere voor sms-diensten met roaming, en de Eurotariefverplichting zodanig te wijzigen dat sms-diensten met roaming worden aangeboden tegen een tarief dat niet hoger is dan een vastgesteld maximum.

(21) Derhalve moeten regelgevingsverplichtingen worden opgelegd voor gereguleerde sms-diensten met roaming op wholesaleniveau om een redelijker verband te leggen tussen wholesaletarieven en de onderliggende leveringskosten, en op retailniveau om de belangen van roamende consumenten te beschermen.

(22) Deze regelgevingsverplichtingen moeten zo spoedig mogelijk in werking treden maar de betrokken exploitanten moeten tegelijkertijd voldoende tijd krijgen om hun prijzen en diensten-aanbod aan te passen zodat zij de regelgeving kunnen naleven.

(23) De meest doelmatige en evenredige aanpak om het prijsniveau voor gereguleerde sms-diensten met roaming op wholesaleniveau te reguleren is het op communautair niveau vaststellen van een maximumtarief per sms-bericht dat vanuit een bezocht netwerk wordt verzonden. Het gemiddelde wholesaletarief moet over een specifieke periode worden toegepast tussen alle mobiele exploitanten binnen de Gemeenschap.

(24) De wholesaleprijslimiet voor gereguleerde sms-diensten met roaming moet alle kosten omvatten van de leverancier van de wholesaledienst, met inbegrip van onder meer gespreksopbouw, verzending en de niet-terugverdiende afgiftekosten van sms-berichten met roaming op het bezochte netwerk. Om te zorgen voor consequente toepassing van de bij deze verordening vastgestelde regels mogen wholesaleleveranciers van gereguleerde sms-diensten met roaming derhalve geen afzonderlijk bedrag in rekening brengen voor de afgifte van sms-berichten met roaming op hun netwerk.

(25) De meest doelmatige en evenredige aanpak om het retailprijsniveau voor sms-berichten met roaming in de Gemeenschap te reguleren is de invoering van een verplichting voor mobiele exploitanten om hun roamende klanten een Euro-sms-tarief aan te bieden dat de vastgestelde maximumprijs niet overschrijdt. Het Euro-sms-tarief moeten worden vastgesteld op een niveau dat de exploitanten voldoende marge biedt, maar tegelijkertijd zorgt voor een meer getrouwe afspiegeling van de onderliggende retailkosten.

(26) Deze regelgevingsaanpak moet ervoor zorgen dat gereguleerde sms-berichten met roaming een betere afspiegeling zijn van de onderliggende kosten voor de levering van deze dienst dan voorheen het geval was. Het maximum Euro-sms-tarief dat roamende klanten kan worden aangeboden, moet derhalve een redelijke marge inhouden met betrekking tot de kosten die gepaard gaan met de levering van een gereguleerde sms-dienst met roaming, terwijl exploitanten kunnen concurreren door hun aanbod te variëren en door de prijsstructuur aan te passen aan de markt-omstandigheden en de voorkeur van de consumenten. Deze regelgevingsaanpak mag niet van toepassing zijn op sms-berichten met toegevoegde waarde.

(27) Roamende klanten mogen niet verplicht worden een aanvullend bedrag te betalen voor ontvangst van een gereguleerd sms-bericht met roaming op een bezocht netwerk, omdat de afgiftekosten reeds zijn opgenomen in de retailkosten voor de verzending van een sms-bericht met roaming.

(28) Een Euro-sms-tarief moet automatisch van toepassing zijn op elke nieuwe of bestaande roamende klant die niet vrijwillig kiest of heeft gekozen voor een bijzonder sms-roamingtarief of een pakket voor roamingdiensten met inbegrip van gereguleerde sms-diensten met roaming.

(29) Om te zorgen voor eind-tot-eindverbindingen en interoperabiliteit voor roamende klanten van gereguleerde sms-roamingdiensten, moeten de nationale reguleringsinstanties tijdig ingrijpen, in overeenstemming met het bepaalde in artikel 5 van Richtlijn 2002/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische-communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten (Toegangsrichtlijn)⁶, op gecoördineerde basis en in overeenstemming met het bepaalde in artikel 8, lid 1, van Verordening (EG) nr. 717/2007 en artikel 21 van Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Kaderrichtlijn)⁷, wanneer een terrestrische mobiele exploitant in een lidstaat bij zijn nationale reguleringsinstantie een klacht indient omdat zijn abonnees geen gereguleerde sms-berichten met roaming kunnen versturen naar of ontvangen van abonnees van een in een andere lidstaat gevestigd terrestrisch mobiel netwerk omdat de twee betrokken exploitanten er niet in slagen overeenstemming te bereiken.

---

⁶ PB L 108 van 24.04.02, blz. 7.

⁷ PB L 108 van 24.04.02, blz. 33.

(30) Een sms-bericht is een "Short Message Service"-tekstbericht, hoofdzakelijk samengesteld uit alfabetische of numerieke tekens dat echter ook afbeeldingstekens kan bevatten die via een mobiele **of een vaste** telefoon of een ander mobiel **of vast** toestel kunnen worden verzonden of ontvangen tussen mobiele **en/of vaste** nummers die zijn toegewezen in overeenstemming met een nationaal nummeringsplan. Een sms-bericht onderscheidt zich van andere berichten zoals mms-berichten of e-mails. Om de doeltreffendheid van de verordening te vrijwaren en ervoor te zorgen dat de doelstellingen ervan ten volle worden verwezenlijkt, moeten eventuele wijzigingen aan de technische parameters van een sms-bericht met roaming, waardoor het gedifferentieerd wordt van een binnenlands sms-bericht, worden verboden.

(31) Uit door de nationale reguleringsinstanties verzamelde gegevens blijkt dat de gemiddelde wholesaletarieven voor datadiensten met roaming die door de exploitanten van de bezochte netwerken aan de thuisleverancier van roamende klanten worden aangerekend een neerwaartse trend vertonen, hoewel de hoge prijzen voor wholesale datadiensten met roaming blijven aanhouden.

(32) Het hoge niveau van de retailprijzen voor datadiensten met roaming blijft zorgen baren en geeft aan dat de concurrentie in deze diensten nog onvoldoende is. In tegenstelling tot gespreks- en sms-roamingdiensten zijn er op retailniveau echter wel concurrentiële beperkingen omdat roamende klanten, wanneer zij in het buitenland vertoeven, over alternatieven beschikken om toegang te krijgen tot datadiensten, zoals openbare draadloze toegang tot het internet, zonder beperkingen wat de nummering betreft. In dit stadium zou het derhalve voorbarig zijn prijzen op retailniveau te reguleren.

(33) Wel moeten maatregelen worden ingevoerd om de transparantie van retailprijzen voor data-roamingdiensten te verbeteren, met name om het probleem van astronomisch hoge rekeningen, die een obstakel vormen voor de soepele werking van de interne markt, uit de weg te ruimen en roamende klanten de instrumenten te verschaffen die zij nodig hebben om toezicht te houden op hun uitgaven voor dataroamingdiensten en deze te kunnen beheersen.

(34) Mobiele exploitanten moeten hun roamende klanten met name gepersonaliseerde tariefinformatie verschaffen over de tarieven die op hen van toepassing zijn voor dataroamingdiensten wanneer zij in een andere lidstaat voor het eerst gebruik maken van een datadienst met roaming. Deze informatie moet zodanig op hun mobiele telefoon of ander mobiel toestel worden afgeleverd dat ze eenvoudig te ontvangen en te begrijpen is.

(35) Om astronomisch hoge rekeningen te voorkomen moeten de mobiele exploitanten bovendien **een of meer maandelijkse financiële plafonds vaststellen met betrekking tot hun openstaande rekeningen voor datadiensten met roaming ("cut-off limit"-faciliteit), die zij aan hun roamende klanten kosteloos zouden moeten aanbieden,** en waarbij een waarschuwing wordt gegeven wanneer dit plafond wordt benaderd. **Teneinde een hoog niveau van bescherming van de consument te waarborgen, mag een van deze aangeboden maandelijkse financiële plafonds 50 euro (excl. btw) niet overschrijden. Roamende klanten moeten binnen een redelijke termijn voor een van deze maandelijkse financiële plafonds kunnen kiezen of ervoor kunnen opteren geen plafond te laten vaststellen. Voor roamende klanten die binnen de gestelde termijn geen expliciete keuze hebben gemaakt, moet automatisch worden voorzien in een "cut-off limit" van 50 euro (excl. btw). Roamende klanten moeten op ieder ogenblik na hun oorspronkelijke keuze voor een door de thuisaanbieder aangeboden "cut-off limit" kunnen kiezen, of ervoor kunnen opteren geen "cut-off limit" meer te hebben.** Wanneer **het** plafond wordt bereikt, moet de datadienst met roaming worden stopgezet, tenzij de klant specifiek om voortzetting verzoekt.

(36) Deze transparantiemaatregelen moeten worden gezien als minimumwaarborgen voor roamende klanten en mogen het mobiele exploitanten niet onmogelijk maken hun klanten een hele reeks andere faciliteiten te bieden om hen te helpen hun uitgaven voor datadiensten met roaming te voorspellen en te beheersen. Tal van exploitanten zijn bijvoorbeeld bezig met de ontwikkeling van een nieuw forfaitair retailtarief voor roaming, waarmee datadiensten met roaming voor een specifieke prijs gedurende een specifieke periode tot een redelijke gebruikslimiet mogelijk zijn. Exploitanten zijn ook bezig met de ontwikkeling van systemen aan de hand waarvan hun roamende klanten in realtime precies op de hoogte kunnen zijn van hun uitgaven voor datadiensten met roaming. Om te zorgen een soepele werking van de interne markt moet in de geharmoniseerde regels rekening worden gehouden met deze ontwikkelingen op de binnenlandse markten.

(37) Dat het niveau van wholesaletarieven voor datadiensten met roaming nog steeds erg hoog ligt, kan voornamelijk worden toegeschreven aan de hoge wholesaletarieven die door exploitanten van niet-preferentiële netwerken worden aangerekend. Dergelijke tarieven zijn het gevolg van beperkingen in verband met verkeerssturing die de exploitanten er niet toe aanzetten hun wholesaletarieven eenzijdig te verlagen omdat het verkeer in elk geval wordt ontvangen, ongeacht de in rekening gebrachte prijs. Dit leidt tot extreme variaties in de wholesalekosten. In sommige gevallen zijn de prijzen voor dataroaming op wholesaleniveau die van toepassing zijn op niet-preferentiële netwerken, dertig maal hoger dan die welke van toepassing zijn op het preferentiële netwerk. Deze buitensporig hoge wholesaletarieven voor dataroamingdiensten leiden tot een aanzienlijke verstoring van de concurrentievoorwaarden tussen mobiele exploitanten in de Gemeenschap, hetgeen de soepele werking van de interne markt ondermijnt. Het is dan ook moeilijker voor thuisaanbieders om hun wholesalekosten te voorspellen en hun klanten transparante en concurrerende retailprijspakketten aan te bieden. Gezien de beperkingen van de nationale reguleringsinstanties om deze problemen op nationaal niveau aan te pakken, moet een plafond worden vastgesteld op wholesaleprijzen voor datadiensten met roaming. Het plafond op wholesaleprijzen moet worden vastgesteld op een preventief niveau dat duidelijk boven de laagste wholesaleprijzen ligt die momenteel op de markt beschikbaar zijn, teneinde de concurrentievoorwaarden en de werking van de interne markt ten gunste van de consument te verbeteren.

(38) Om rekening te houden met de ontwikkelingen op de markt en het regelgevingskader dat van toepassing is op elektronische communicatie, moet worden verwezen naar "openbare communicatienetwerken" in plaats van "openbare telefoonnetwerken". Met het oog op de samenhang moet artikel 1, lid 5, van Richtlijn 2002/21/EG (kaderrichtlijn) dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(39) Omdat de doelstelling van deze verordening - namelijk de wijziging van Verordening (EG) nr. 717/2007 en Richtlijn 2002/21/EG teneinde een gemeenschappelijke reeks regels te handhaven en verder te ontwikkelen zodat gebruikers van openbare mobiele communicatienetwerken, wanneer zij binnen de Gemeenschap reizen, geen buitensporig hoge prijzen moeten betalen voor roamingdiensten in de Gemeenschap (met betrekking tot spraaktelefonie, sms-berichten en datatransmissie), waardoor wordt bijgedragen aan de soepele werking van de interne markt en een hoog niveau van consumentenbescherming en tegelijkertijd de concurrentie tussen mobiele exploitanten wordt gewaarborgd - door de lidstaten onvoldoende veilig, geharmoniseerde en tijdig kan worden bereikt, en derhalve beter op communautair niveau wordt verwezenlijkt, kan de Gemeenschap in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel dat is vastgelegd in artikel 5 van het Verdrag, de nodige maatregelen tot wijziging van de verordening nemen.

Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel gaat de verordening niet verder dan wat nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.

(40) This common approach should nevertheless be maintained for a limited time period but may, in the light of a review to be carried out by the Commission, be further extended or amended. De Commissie moet nagaan of Verordening (EG) nr. 717/2007, als gewijzigd bij deze verordening, doelmatig is en een bijdrage levert aan de tenuitvoerlegging van het regelgevingskader en de soepele werking van de interne markt, waarbij rekening wordt gehouden met de impact op kleinere exploitanten van mobiele communicatie in de Gemeenschap en hun positie in de roamingmarkt binnen de Gemeenschap.

(41) Verordening (EG) nr. 717/2007 en Richtlijn 2002/21/EG dienen derhalve dienovereenkomstig te worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en werkingssfeer

1. Bij deze verordening wordt een gemeenschappelijke aanpak ingevoerd die ervoor moet zorgen dat gebruikers van openbare mobiele [...] **communicatienetwerken**, wanneer zij binnen de Gemeenschap reizen, geen buitensporig hoge tarieven betalen voor roamingdiensten in de Gemeenschap wanneer zij oproepen initiëren of ontvangen, **sms-berichten initiëren en ontvangen of gebruik maken van pakketgeschakelde datacommunicatiediensten**, waardoor wordt bijgedragen aan de soepele werking van de interne markt en de consument tegelijkertijd een hoog niveau van bescherming wordt geboden, de vrije concurrentie tussen de exploitanten van mobiele netwerken wordt gewaarborgd en zowel prikkels voor innovatie als keuzevrijheid voor de consument gehandhaafd blijven.

De verordening voorziet in regels betreffende de tarieven die de mobiele exploitanten in rekening kunnen brengen voor de levering van internationale roamingdiensten voor telefoongesprekken en **sms-berichten** met opbouw en afgifte binnen de Gemeenschap en **pakketgeschakelde data-communicatiediensten die door roamende klanten worden gebruikt wanneer zij roamen op een mobiel communicatienetwerk in een andere lidstaat**. [...] **De verordening** is van toepassing op zowel de tarieven die op wholesaleniveau door de netwerkexploitanten in rekening worden gebracht als, **in voorkomend geval**, op die welke op retailniveau door de thuisaanbieders worden gehanteerd.

2. Bij deze verordening worden tevens regels ingevoerd ter vergroting van de prijstransparantie en ter verbetering van de informatieverstrekking over tarieven aan gebruikers van roamingdiensten in de Gemeenschap.

3. Deze verordening is een specifieke maatregel in de zin van artikel 1, lid 5, van de Kaderrichtlijn.

4. De in deze verordening genoemde tariefplafonds zijn uitgedrukt in euro. Wanneer onder de artikelen 3, [...] **4 bis, 4 ter, en 6 bis, lid 4**, vallende tarieven in andere munteenheden zijn uitgedrukt, worden de initiële grenswaarden overeenkomstig deze artikelen vastgesteld in die munteenheden, **voor de artikelen 3 en 4** middels toepassing van de referentiewisselkoers van 30 juni 2007 en **in het geval van de artikelen 4 bis, 4 ter en 6 bis, lid 4, middels toepassing van de referentiewisselkoers die [...] op 6 mei 2009** door de Europese Centrale Bank in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt gepubliceerd.

Met het oog op de daaropvolgende verlagingen van deze grenswaarden als bepaald in artikel 3, lid 2, en artikel 4, lid 2, worden de herziene waarden bepaald middels toepassing van de referentiewisselkoers die een maand voor de datum van inwerkingtreding van de herziene waarden op dezelfde wijze zijn gepubliceerd.

Artikel 2

Definities

1. In de zin van deze verordening zijn de definities van artikel 2 van de Toegangsrichtlijn, artikel 2 van de Kaderrichtlijn en artikel 2 van de Universeledienstrichtlijn van toepassing.

2. Naast de definities waarnaar in lid 1 wordt verwezen, zijn de volgende definities van toepassing:
  - a) "Eurotarief": elk tarief dat het tariefplafond als vastgesteld in artikel 4 niet overschrijdt en dat een thuisaanbieder mag aanrekenen voor de levering van gereguleerde roaminggesprekken in overeenstemming met dat artikel;
  - b) "thuisaanbieder": een onderneming die een roamende klant terrestrische openbare mobiele-[...] **communicatiediensten** aanbiedt, hetzij via zijn eigen netwerk, hetzij als exploitant van een virtueel mobiel netwerk, hetzij als wederverkoper;
  - c) "thuisnetwerk": een terrestrisch openbaar mobiel [...] **communicatienetwerk** dat zich in een lidstaat bevindt en dat door een thuisaanbieder wordt gebruikt voor de levering van terrestrische openbare mobiele [...] **communicatiediensten** aan een roamende klant;
  - d) "roaming in de Gemeenschap": het gebruik door roamende klanten van een mobiele telefoon of een ander toestel om intracommunautaire oproepen te initiëren of te ontvangen, **sms-berichten te initiëren of te ontvangen, en gebruik te maken van pakketgeschakelde datacommunicatie**, terwijl zij zich in een andere lidstaat bevinden dan die waarin hun thuisnetwerk is gevestigd, op basis van een overeenkomst tussen de exploitant van het thuisnetwerk en de exploitant van het bezochte netwerk;
  - e) "gereguleerd roaminggesprek": een door een roamende klant geïnitieerd mobiel telefoongesprek dat is opgebouwd op een bezocht netwerk en afgegeven op een openbaar [...] **communicatienetwerk** binnen de Gemeenschap, of een door een roamende klant ontvangen mobiel telefoongesprek dat is opgebouwd op een openbaar [...] **communicatienetwerk** binnen de Gemeenschap en afgegeven op een bezocht netwerk;
  - f) "roamende klant": een klant van een aanbieder van terrestrische openbare mobiele [...] **communicatiediensten**, middels een terrestrisch openbaar mobiel netwerk dat zich in de Gemeenschap bevindt, die op grond van een contract of regeling met zijn thuisaanbieder een mobiele telefoon of een ander toestel mag gebruiken om oproepen te initiëren of te ontvangen, of **sms-berichten te initiëren of te ontvangen, en gebruik te maken van pakketgeschakelde datacommunicatie** op een bezocht netwerk, door middel van regelingen tussen de exploitant van het thuisnetwerk en de exploitant van het bezochte netwerk;

- g) "bezocht netwerk": een terrestrisch openbaar mobiel [...] **communicatienetwerk** dat zich in een lidstaat bevindt die niet de lidstaat is waarin zich het thuisnetwerk bevindt, en dat een roamende klant de mogelijkheid biedt oproepen te initiëren of te ontvangen, **sms-berichten te initiëren of te ontvangen, en gebruik te maken van pakketgeschakelde datacommunicatie** door middel van regelingen met de exploitant van het thuisnetwerk;
- h) "Euro-sms-tarief": een tarief dat het tariefplafond als vastgesteld in artikel 4 [...] **bis** niet overschrijdt en dat een thuisaanbieder mag aanrekenen voor de levering van gereguleerde sms-berichten met roaming in overeenstemming met dat artikel;
- i) "sms-bericht": een dienst voor het verzenden van hoofdzakelijk uit alfabetische en/of numerieke tekens samengestelde korte tekstberichten, die kunnen worden verzonden tussen mobiele **en/of vaste** nummers welke in overeenstemming met de nationale nummerplannen zijn toegewezen;
- j) "gereguleerd sms-bericht met roaming": een door een roamende klant verzonden sms-bericht, dat is opgebouwd op een bezocht netwerk en afgegeven op een openbaar communicatienetwerk binnen de Gemeenschap of een door een roamende klant ontvangen sms-bericht, dat is opgebouwd op een openbaar communicatienetwerk binnen de Gemeenschap en afgegeven op een bezocht netwerk;
- k) "gereguleerde datadienst met roaming": een roamingdienst waarmee pakketgeschakelde datacommunicatie kan worden verzonden of ontvangen door een roamende klant via zijn mobiele telefoon of ander mobiel toestel terwijl het is verbonden met een bezocht netwerk. Een gereguleerde datadienst met roaming omvat niet de verzending of ontvangst van gereguleerde roaminggesprekken of sms-berichten maar wel de verzending en ontvangst van "Multimedia Messaging Service"-berichten (mms).

Artikel 3

Wholesaletarieven voor gereguleerde roaminggesprekken

1. Het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk in rekening mag brengen aan de exploitant van het thuisnetwerk van een roamende klant voor de levering van een op dat bezochte netwerk opgebouwd gereguleerd roaminggesprek, inclusief onder meer de kosten voor opbouw, doorgifte en afgifte, mag niet hoger liggen dan 0,30 euro per minuut.

2. Dit gemiddelde wholesaletarief wordt in alle gevallen toegepast tussen twee exploitanten en wordt berekend over een tijdvak van twaalf maanden of elk korter tijdvak dat overblijft tot het **eind van de periode waarin het maximale gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in dit lid wordt toegepast of tot het** verstrijken van deze verordening. Het maximale gemiddelde wholesaletarief wordt verlaagd tot 0,28 euro en 0,26 euro op respectievelijk 30 augustus 2008 **en 1 juli [...] 2009 en zal verder worden verlaagd tot 0,23 euro, 0,20 euro en 0,17 euro op respectievelijk 1 juli 2010, 1 juli 2011 en 1 juli 2012.**

3. Het gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in lid 1 wordt berekend door de in totaal ontvangen wholesale roaminginkomsten te delen door het totale aantal wholesale roamingminuten die zijn verkocht voor levering van wholesale roaminggesprekken binnen de Gemeenschap door de desbetreffende exploitant tijdens het desbetreffende tijdvak. De exploitant van het bezochte netwerk mag een onderscheid maken tussen tarieven voor de piekuren en tarieven voor de daluren.

Met ingang van 1 juli 2009 wordt het in lid 1 bedoelde gemiddelde wholesaletarief evenwel berekend door de in totaal ontvangen wholesale roaminginkomsten te delen door het totale aantal wholesale roamingminuten, uitgedrukt in een bedrag per seconde, die door de desbetreffende exploitant tijdens het desbetreffende tijdvak daadwerkelijk zijn gebruikt voor de levering van wholesale roaminggesprekken binnen de Gemeenschap.

Artikel 4

Retailtarieven voor gereguleerde roaminggesprekken

1. De thuisaanbieders stellen een Eurotarief als bepaald in lid 2 beschikbaar en bieden dat op duidelijke en transparante wijze actief aan al hun roamende klanten aan. Aan dit Eurotarief is geen abonnement of zijn geen andere vaste of terugkerende kosten verbonden en het kan worden gecombineerd met om het even welk retailtarief.

Wanneer zij dit aanbod doen, wijzen de thuisaanbieders elke roamende klant die vóór 30 juni 2007 een specifiek roamingtarief of -pakket had gekozen, op de voorwaarden die op dat tarief of pakket van toepassing zijn.

2. Het retailtarief, exclusief btw, van een Eurotarief dat een thuisaanbieder zijn roamende klant in rekening mag brengen voor de levering van een gereguleerd roaminggesprek, kan voor elk roaminggesprek verschillend zijn maar mag niet hoger liggen dan 0,49 euro per minuut voor elke geïnitieerde oproep en 0,24 euro per minuut voor elke ontvangen oproep. Het prijsplafond voor geïnitieerde oproepen wordt verlaagd tot 0,46 euro en 0,43 euro, en voor ontvangen oproepen tot 0,22 euro en 0,19 euro, respectievelijk op 30 augustus 2008 en op **1 juli[...]** 2009. **De prijsplafonds voor geïnitieerde oproepen worden verder verlaagd tot 0,40 euro, 0,37 euro en 0,34 euro, en voor ontvangen oproepen tot 0,16 euro, 0,13 euro en 0,10 euro, op respectievelijk 1 juli 2010, 1 juli 2011 en 1 juli 2012.**

Met ingang van 1 juli 2009 factureert elke thuisaanbieder zijn roamende klanten per seconde voor de levering van elk aan een Eurotarief onderworpen gereguleerd roaminggesprek dat wordt geïnitieerd of ontvangen.

In afwijking van de tweede alinea kan de thuisaanbieder voor gesprekken die onderworpen zijn aan een Eurotarief een aanvankelijke minimumperiode in rekening brengen van niet meer dan 30 seconden.

3. Aan alle roamende klanten wordt een tarief aangeboden als omschreven in lid 2.

Alle bestaande roamende klanten wordt de mogelijkheid geboden om uiterlijk op 30 juli 2007 vrijwillig voor een Eurotarief of elk ander roamingtarief te kiezen; hun moet de mogelijkheid worden geboden hun keuze binnen twee maanden aan hun thuisaanbieder kenbaar te maken. Het gevraagde tarief wordt uiterlijk een maand nadat de thuisaanbieder de aanvraag van de klant heeft ontvangen, geactiveerd.

Roamende klanten die binnen dat tijdvak van twee maanden hun keuze niet kenbaar hebben gemaakt, krijgen automatisch een Eurotarief zoals omschreven in lid 2.

Roamende klanten die vóór 30 juni 2007 reeds vrijwillig hadden gekozen voor een ander specifiek roamingtarief of -pakket dan het roamingtarief dat zij gekregen zouden hebben als zij die keuze niet hadden gemaakt, en die nalaten een keuze kenbaar te maken in overeenstemming met dit lid, behouden evenwel hun eerder gekozen tarief of pakket.

4. Een roamende klant kan op elk moment na afloop van het in lid 3 beschreven proces, verzoeken om over te stappen naar een Eurotarief of daarvan af te stappen. Elke overstap geschiedt binnen een werkdag na ontvangst van de aanvraag, is kosteloos en er worden geen voorwaarden of beperkingen opgelegd op grond van andere elementen van het abonnement, **met dien verstande dat wanneer een roamende klant die een abonnement heeft op een speciaal roamingpakket dat meer dan een roamingdienst omvat (bijv. spraaktelefonie, sms en/of data) wenst over te stappen naar een Eurotarief, de thuisaanbieder deze klant kan verplichten af te zien van de voordelen van de andere elementen van het pakket.** Een thuisaanbieder mag de[...] overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van ten hoogste drie maanden van kracht is geweest.

Artikel 4 bis

Wholesaletarieven voor geregleerde sms-berichten

1. Met ingang van 1 juli 2009 mag het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk de exploitant van het thuisnetwerk van een roamende klant mag aanrekenen voor de levering van een geregleerd sms-bericht met roaming dat geïnitieerd wordt op dat bezochte netwerk, niet meer bedragen dan 0,04 euro per sms-bericht.

2. This average wholesale charge shall apply between any pair of operators and shall be calculated over a twelve month period or any such shorter period as may remain before the expiry of this Regulation.

3. Het gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in lid 1 wordt berekend door de in totaal door de exploitant van het bezochte netwerk van elke exploitant van een thuisnetwerk ontvangen wholesale-inkomsten voor opbouw en verzending van geregleerde sms-berichten met roaming binnen de Gemeenschap in het relevante tijdvak te delen door het totale aantal van dergelijke sms-berichten dat namens de desbetreffende exploitant van een thuisnetwerk in dat tijdvak werd opgebouwd en verzonden .

4. De exploitant van een bezocht netwerk rekent de [...] exploitant van het thuisnetwerk van een roamende klant geen ander tarief aan dan het in lid 1 bedoelde tarief voor de afgifte van een geregleerd sms-bericht met roaming dat wordt verzonden naar een roamende klant op zijn bezocht netwerk.

Artikel 4 ter

Retailtarieven voor gereguleerde sms-berichten met roaming

- 1. De thuisaanbieders bieden hun roamende klanten op duidelijke en transparante wijze een Euro-sms-tarief als bedoeld in lid 2 aan. Aan dit Euro-sms-tarief is geen abonnement of zijn geen andere vaste of terugkerende kosten verbonden en het kan, behoudens de overige bepalingen van dit artikel, worden gecombineerd met om het even welk retailtarief.**

- 2. Met ingang van 1 juli 2009 mag het retailtarief, exclusief btw, van een Euro-sms-tarief dat een thuisaanbieder zijn roamende klant in rekening mag brengen voor een door die klant geïnitieerd gereguleerd sms-bericht met roaming, voor elk sms-bericht met roaming verschillend zijn, maar niet hoger liggen dan 0,11 euro.**

- 3. Thuisaanbieders mogen hun roamende klanten geen bedragen aanrekenen voor de ontvangst van een gereguleerd sms-bericht met roaming.**

- 4. Met ingang van 1 juli 2009 passen thuisaanbieders automatisch een Euro-sms-tarief toe op alle bestaande roamende klanten, met uitzondering van roamende klanten die reeds vrijwillig hebben gekozen voor een specifiek roamingtarief of pakket op grond waarvan zij een ander tarief genieten voor gereguleerde sms-berichten met roaming dan hen zou zijn aangeboden indien zij deze keuze niet hadden gemaakt.**

- 5. Met ingang van 1 juli 2009 passen thuisaanbieders een Euro-sms-tarief toe op alle nieuwe roamende klanten die niet vrijwillig hebben gekozen voor een ander roaming sms-tarief of tariefpakket voor roamingdiensten dat een ander tarief inhoudt voor gereguleerde sms-berichten met roaming.**

- 6. Een roamende klant kan op elk moment verzoeken om over te stappen naar een Euro-sms-tarief of daarvan af te stappen. Elke overstap geschiedt binnen één werkdag na ontvangst van de aanvraag, is kosteloos en er worden geen voorwaarden of beperkingen opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming. Een thuisaanbieder mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van ten hoogste drie maanden van kracht is geweest. Een Euro-sms-tarief kan altijd gecombineerd worden met een Eurotarief.**

7. **Thuisaanbieders brengen al hun roamende klanten uiterlijk 1 juni 2009 persoonlijk op de hoogte van het Euro-sms tarief, van het feit dat dit tarief op uiterlijk 1 juli 2009 geldt voor alle roamende klanten die niet vrijwillig hebben gekozen voor een special tarief of pakket dat van toepassing is op gereguleerde sms-berichten, en van hun recht om hiernaar over te stappen of daarvan af te stappen in overeenstemming met lid 6.**

Artikel 4 quater

Technische kenmerken van gereguleerde sms-berichten met roaming

Thuisaanbieders of exploitanten van een bezocht netwerk mogen de technische kenmerken van gereguleerde sms-berichten met roaming niet zodanig wijzigen dat deze afwijken van de technische kenmerken van sms-berichten die op hun binnenlandse markt worden geleverd.

[...]

Artikel 6

Transparantie van de retailtarieven voor gereguleerde roamingoproepen en sms-berichten

1. Om een roamende klant attent te maken op het feit dat hij roamingkosten zal moeten betalen wanneer hij een oproep initieert of ontvangt, **of wanneer hij een sms-bericht verzendt**, verstrekt elke thuisaanbieder een klant die een andere lidstaat dan die van zijn thuisnetwerk binnengaat - behalve wanneer deze hem heeft laten weten dat hij deze dienst niet wenst te gebruiken - automatisch, zonder onnodige vertraging en kosteloos via een berichtendienst basale gepersonaliseerde prijsinformatie over de roamingtarieven (inclusief btw) die van toepassing zijn op het initiëren en ontvangen van oproepen **en op het verzenden van sms-berichten** in de bezochte lidstaat.

Deze basale gepersonaliseerde prijsinformatie omvat de maximumtarieven die de klant op grond van zijn tariefplan in rekening kunnen worden gebracht voor:

(a) het initiëren van oproepen in de bezochte lidstaat naar de lidstaat van zijn thuisnetwerk, alsook voor het ontvangen van oproepen; **en**

(b) **het verzenden van sms-berichten met roaming in de bezochte lidstaat.**

De informatie omvat tevens het in lid 2 bedoelde kosteloze telefoonnummer waar meer gedetailleerde informatie kan worden verkregen.

Een klant die heeft meegedeeld geen gebruik van de automatische berichtendienst te willen maken, heeft het recht de thuisaanbieder op elk moment kosteloos te vragen de dienst opnieuw te verstrekken.

Op verzoek verstrekken de thuisaanbieders aan blinde en slechtziende klanten automatisch, middels een telefoongesprek en kosteloos de basale gepersonaliseerde prijsinformatie.

2. In aanvulling op lid 1, heeft de klant het recht om door middel van een mobiel telefoongesprek of via sms kosteloos meer gedetailleerde gepersonaliseerde prijsinformatie over de toepasselijke roamingtarieven voor telefoongesprekken, sms, mms en andere gegevenscommunicatiediensten **alsmede informatie over de op grond van deze verordening toepasselijke transparantie-maatregelen** te vragen en te ontvangen. Voor een dergelijk verzoek wordt een gratis nummer gebruikt dat de thuisaanbieder daartoe beschikbaar stelt.

3. De thuisaanbieders verstrekken alle gebruikers bij het nemen van hun abonnement alle informatie over de door hen gehanteerde roamingtarieven, met name over het Eurotarief **en het Euro-sms-tarief**. Zij stellen hun roamende klanten ook zonder onnodige vertraging in kennis van elke wijziging in de gehanteerde tarieven.

De thuisaanbieders nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat hun roamende klanten zich bewust zijn van de beschikbaarheid van het Eurotarief **en het Euro-sms-tarief**. Met name stellen zij hun roamende klanten uiterlijk op 30 juli 2007 in kennis van de voorwaarden in verband met het Eurotarief **en uiterlijk op 1 juni 2009 van de voorwaarden in verband met het Euro-sms-tarief, telkens** op een duidelijke en neutrale wijze. Zij sturen daarna met redelijke tussenpozen een herinnering aan alle klanten die voor een ander tarief hebben gekozen.

Artikel 6 bis

Transparantie en preventieve mechanismen voor gereguleerde dataroamingdiensten

1. De thuisaanbieders zorgen ervoor dat hun roamende klanten naar behoren zijn voorgelicht over de tarieven die van toepassing zijn op hun gebruik van gereguleerde dataroamingdiensten, en wel op zodanige wijze dat de klant gemakkelijk inzicht kan krijgen in de financiële gevolgen van hun gebruik en zijn uitgaven voor gereguleerde dataroamingdiensten kan volgen en beheersen, in overeenstemming met de leden 2 en 3.

2. Met ingang van uiterlijk 1 juli 2009 wordt de roamende klant via een automatische boodschap van de thuisaanbieder meegedeeld dat hij aan het roamen is en ontvangt hij gepersonaliseerde informatie over de tarieven die van toepassing zijn op de levering van gereguleerde dataroamingdiensten aan hem in de desbetreffende lidstaat, behalve wanneer de klant zijn thuisaanbieder heeft laten weten dat hij deze informatie niet verlangt.

De roamende klant ontvangt dergelijke gepersonaliseerde tariefinformatie op zijn mobiele telefoon of ander toestel wanneer hij in een andere lidstaat dan die van zijn thuisnetwerk voor de eerste maal een gereguleerde dataroamingdienst initieert. De informatie wordt [...] kosteloos, op enige wijze die de ontvangst en het begrip ervan vergemakkelijkt, verstrekt op het moment dat de roamende klant een gereguleerde dataroamingdienst initieert.

Een klant die zijn thuisaanbieder heeft meegedeeld de automatische berichtendienst niet te verlangen, heeft het recht de thuisaanbieder op elk moment kosteloos te vragen de dienst opnieuw te verstrekken.

[...]

3. De thuisaanbieders bieden hun roamende klanten uiterlijk op 1 mei 2010 de mogelijkheid om vrijwillig en kosteloos voor een "cut-off limit"-faciliteit te kiezen. Elke thuisaanbieder definieert deze "cut-off limit"-faciliteit aan de hand van een maandelijks financieel plafond. Dit maandelijks financieel plafond mag 50 euro (exclusief btw) niet te boven gaan en wordt uitgedrukt in de munteenheid waarin gereguleerde dataroamingdiensten aan de roamende klant in rekening worden gebracht.

De thuisaanbieder kan zijn roamende klanten tevens andere "cut-off limits" aanbieden met andere, te weten hogere of lagere, maandelijks financiële plafonds.

Uiterlijk 1 juli 2010 wordt voor alle roamende klanten die geen keuze kenbaar hebben gemaakt, automatisch voorzien in een "cut-off limit" van 50 euro (exclusief btw).

Met ingang van 1 juli 2010 zendt de thuisaanbieder een door de roamende klant gemakkelijk waar te nemen waarschuwing naar het gebruikte toestel wanneer de uitstaande maandelijkse kosten voor gereguleerde dataroamingdiensten 80% van de toepasselijke "cut-off limit" hebben bereikt. Met deze waarschuwing wordt de roamende klant meegedeeld dat de "cut-off limit" bijna is bereikt en wordt de procedure aangegeven die de klant moet volgen indien deze de levering van de diensten wenst voort te zetten.

Ingeval de roamende klant geen voortgezette levering van deze diensten wenst en de "cut-off limit" is bereikt, zet de thuisaanbieder de levering van de gereguleerde dataroamingdiensten onmiddellijk stop.

Wanneer een roamende klant vraagt om een "cut-off limit"-faciliteit of om verwijdering ervan, vindt deze wijziging met ingang van 1 juli 2010 kosteloos plaats binnen één werkdag na ontvangst van het verzoek, waarbij er geen voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van andere elementen van het abonnement.

4. Met ingang van 1 juli 2009:

- (a) mag het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk de exploitant van het thuisnetwerk van een roamende klant mag aanrekenen voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten middels het desbetreffende bezochte netwerk, niet meer bedragen dan een preventief plafond van 1,00 euro per megabyte verzonden data;
- (b) wordt dit gemiddelde wholesaletarief in alle gevallen toegepast tussen twee exploitanten en berekend over een tijdvak van twaalf maanden of elk korter tijdvak dat overblijft tot het verstrijken van deze verordening.
- (c) wordt het gemiddelde wholesaletarief berekend door de in totaal ontvangen wholesale-inkomsten die de exploitant van het bezochte netwerk van elke exploitant van een thuisnetwerk heeft ontvangen voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten in de desbetreffende periode te delen door het totale aantal megabytes aan gegevens dat daadwerkelijk verbruikt is door de levering van die diensten in dat tijdvak, uitgedrukt in kilobytes.

Artikel 7

Toezicht en handhaving

1. De nationale reguleringsinstanties controleren en zien toe op de naleving van deze verordening op hun grondgebied.
2. De nationale reguleringsinstanties stellen geactualiseerde informatie over de toepassing van deze verordening, met name de artikelen 3, [...] 4 bis, 4 ter en 6 bis ervan, publiek beschikbaar op een wijze die belangstellenden gemakkelijk toegang tot die informatie biedt.
3. Ter voorbereiding op de in artikel 11 bedoelde evaluatie zien de nationale reguleringsinstanties toe op de ontwikkeling van de wholesale- en retailtarieven voor de levering aan roamende klanten van spraaktelefonie- en gegevenscommunicatiediensten, met inbegrip van sms en mms, ook in de ultraperifere regio's van de Gemeenschap als bedoeld in artikel 299, lid 2, van het Verdrag. De nationale reguleringsinstanties geven tevens aandacht aan het bijzondere geval van ongewilde roaming in de grensgebieden van aan elkaar grenzende lidstaten en controleren of er verkeerssturingstechnieken worden gebruikt die nadelig zijn voor de klanten. Zij delen de resultaten van dit toezicht, met inbegrip van afzonderlijke informatie over zakelijke, pre-paid- en post-paidklanten, om de zes maanden aan de Commissie mede.
4. De nationale reguleringsinstanties hebben de bevoegdheid om bij de ondernemingen waarop de bepalingen van deze verordening van toepassing zijn, alle informatie op te vragen die relevant is voor de tenuitvoerlegging en handhaving van deze verordening. Die ondernemingen verstrekken dergelijke informatie op verzoek onverwijld en volgens de door de nationale reguleringsinstantie vastgestelde termijnen en mate van detail.
5. De nationale reguleringsinstanties kunnen op eigen initiatief optreden om de naleving van deze verordening te waarborgen. In het bijzonder maken zij, indien nodig, gebruik van de bevoegdheden waarover zij uit hoofde van artikel 5 van de toegangsrichtlijn beschikken om te zorgen voor de benodigde toegang en interconnectie om de eind-tot-eindverbinding en de interoperabiliteit van de roamingdiensten te verzekeren, **bijvoorbeeld daar waar abonnees geen gereguleerde sms-berichten met roaming kunnen uitwisselen met abonnees van een terrestrisch mobiel netwerk in een andere lidstaat omdat er geen overeenkomst bestaat over de levering van dergelijke berichten.**

6. Wanneer de nationale reguleringsinstantie een inbreuk op deze verordening constateert, heeft zij de bevoegdheid om de onmiddellijke beëindiging van deze inbreuk te eisen.

Artikel 8

Beslechting van geschillen

1. In geval van geschillen in verband met de in deze verordening vervatte verplichtingen tussen ondernemingen die elektronische-communicatienetwerken of -diensten aanbieden in een lidstaat, zijn de geschilbeslechtsprocedures van de artikelen 20 en 21 van de kaderrichtlijn van toepassing.
2. Bij niet-beslechte geschillen over kwesties die onder deze verordening vallen en waarbij een consument of eindgebruiker betrokken is, zorgen de lidstaten ervoor dat de procedures van buitengerechtelijke beslechting van geschillen overeenkomstig artikel 34 van de universeledienstrichtlijn kunnen worden gebruikt.

Artikel 9

Sancties

De lidstaten stellen de regels vast betreffende de sancties die van toepassing zijn op inbreuken op deze verordening en nemen alle nodige maatregelen om te waarborgen dat zij ten uitvoer worden gelegd. Deze sancties moeten doeltreffend, evenredig en ontradend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op 30 maart 2008 of, **in het geval van de aanvullende, bij Verordening [XXXX/YYYY] gestelde verplichtingen, niet later dan de datum die negen maanden na de inwerkingtreding van die verordening valt**, in kennis van deze regels en brengen haar bij latere wijzigingen daarvan onverwijld op de hoogte.

Artikel 10

Wijziging van Richtlijn 2002/21/EG (kaderrichtlijn)

Aan artikel 1 van Richtlijn 2002/21/EG (kaderrichtlijn) wordt het volgende lid toegevoegd:
"5. Deze richtlijn en de bijzondere richtlijnen laten de specifieke maatregelen onverlet die zijn genomen voor de regulering van internationale roaming op openbare mobiele **communicatienetwerken** binnen de Gemeenschap.

Artikel 11

Evaluatie

1. De Commissie evalueert de werking van deze verordening en brengt daarover uiterlijk op **31[...]** december **2011** verslag uit aan bij het Europees Parlement en de Raad. De Commissie evalueert met name of de doelstellingen van deze verordening verwezenlijkt zijn. In haar verslag evalueert de Commissie de ontwikkeling van de wholesale- en retailtarieven voor de levering aan roamende klanten van spraaktelefonie- en gegevenscommunicatiediensten, met inbegrip van sms en mms, en formuleert zij zonodig aanbevelingen met betrekking tot de noodzaak van regulering van deze diensten. Te dien einde maakt de Commissie gebruik van de overeenkomstig artikel 7, lid 3, verstrekte informatie.

2. De Commissie beoordeelt in haar verslag of er, in het licht van de marktontwikkelingen, **met inbegrip van de kwaliteit van de geleverde dienst**, en gelet op zowel de concurrentievoorwaarden als de consumentenbescherming, een noodzaak bestaat om de duur van deze verordening na de in artikel 13 vermelde periode te verlengen of de verordening **verder** te wijzigen, rekening houdend met de tariefontwikkelingen voor mobiele spraaktelefonie- en gegevenscommunicatiediensten op nationaal niveau en met de gevolgen van deze verordening **voor de verschillende delen van de Gemeenschap en ook** voor de concurrentiepositie van kleinere, onafhankelijke of recentelijk begonnen exploitanten. **In het licht van haar bevindingen** kan de Commissie [...] een voorstel indienen bij het Europees Parlement en de Raad.

Artikel 12

Kennisgevingsvoorschriften

De lidstaten stellen de Commissie [...] in kennis van de gegevens betreffende de nationale reguleringsinstanties die belast zijn met de uitvoering van taken krachtens deze verordening.

Artikel 13

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Zij verstrijkt op 30 juni [...] **2013**.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat. Gedaan te Brussel,